ГАЗЕТА
„ЮЛДУЗЪ“
Цѣна 4 руб. на годъ
Редакція и Контора:
Казань, номера „Болгаръ“ № 19-й.
АДРЕСЪ:
Казань, редакція „ЮЛДУЗЪ“
Russie, Kazan, redaction
„Julduz“.
Плата за объявленія:
(25) и (15) коп.
Телефонъ № 748

یولدز

آلتنچی سنه

«یولدز»
یکشنبه، سەشنبه و پنجشنبه کونلرنده هفتەده
اوچ مرتبه نشر ایدلور، ملی جریدۀ ترکیەدر.
بهاسی: بر سنه اوچون دورت صوم،
آلتی آی اوچون ایکی صوم، اوچ آی
اوچون بر صوم ٢٠ تیینەدر.
آدریس آلماشدرو ٢٨ تین.

ادارەسی بچەن بازارنده «بلغار»
مسافرخانەسنده ١٩نچی نومرده‌در.

دقت ایتگز! غایت مهم کتابلر:

مقامات الحریری. امین ابن الحسن المدایی نڭ سینیەسی ایله شمس الشعراء طلحة النعمانی نڭ دیوان الاستیفاسی ایله برابر. بهاسی ٢ صوم.
فتاوای حدیثیه. الشیخ احمد شهاب الدین حجر المکی. بهاسی ١ صوم ٥٠ تین.
صحیح البخاری. هامشنده قسطلانی وشیخ الاسلام شرحلری ایله. ٣ صوم ٥٠ تین.
فتوحات الهیه بتوضیح تفسیر الجلالین. شیخ سلیمان الجمل. هامشنده مذکور تفسیر الجلالین ایله املاء محب الدین ابی البقاء العکبری. بهاسی ٨ صوم ٥٠ تین.
زاد انکەسز نالوژیارلی. زاد انکەغه مارکەدیاری، اسامی کتب بوش.
آدریس: Оренбургъ یاکه Уфа Т-ву Каримовъ Хусаиновъ и К о.

باصلوب چقدی:
قرائت فنیه ٢نچی جزء عبیدالله فیضی اثری زور فارماتده ٨٤ بیتلك مصور بر کتابدر. بهاسی ٢٥ تین برچته ایله ٢٩ تین.
قسقەچه مندرجاتی:
کورنمی تورغان دنیا، کوزگه کورنمی تورغان ایگنچیلر، کوزگه کورنمی تورغان دشمانلر، کوزگه کورنەگان پادشاهلقلر یافراقلر و آنڭ یاشدلك لرنده بولغان سرلر، بریستلی و آنڭ کشفی، نباتات و ضیا، آغاچ اوز عمرن اوزی نیچك یازا، آغاچلرنڭ عالملرنڭ سؤاللرینه جواب بیروی مبکه و آنڭ خدمتلری، یمشلر اوله نلرگه نی فائده بیرەلر وباشقەلر.
آدریس: Казань „Маарифъ“

یول کتبخانەسی
سلف صالح قلمیله تألیف قیلنوب مصرده یاکی طبع قیلنمش گوزل ومهم کتابلر کلیتلی صورتده مصردن یاکاغنه کیترتلدی.
الاتقان فی علوم القرآن بهاسی ٢ صوم ٥٠ تین
الامامة والسیاسة ١ صوم
الاصابة فی تمییز الصحابة ٨ جلدده ١٢ صوم
الاسلام والرد علی منتقدیه ١ صوم ٢٠ تین
اشهر مشاهیر الاسلام بهاسی ٥ صوم ٥٠ تین
بدائع الصنائع فی ترتیب الشرائع فقه‌دن گوزل ومفید بر کتابدر یدی جزء بهاسی ٢٥ صوم
آدریس: Казань, „Юлъ.“

تجارتخانه برادران کریمفلر. قزان، اورنبورغ، اوفا
مفتی الاسلام محمدیار سلطانوف حضرتلرینڭ یوبیلی
شرفنه نشر ایدلمش

یوبیلی یادکاری

٨٠ قدر رسملی حاویدر.
بیك اعلا ایتوب آلتون حرفلر ایله ن طشیته باصقانی بهاسی ١ صوم ٢٠ تین
Казань, Оренбургъ, Уфа, { Бр. Каримовымъ.

امید مطبعەسی

ایيون باشندن اشلی باشلادی هر تورلی واق هم ایری زاکازلرنی قبول ایته و غایت پخته و ماطور ایتوب اشلەب بیره. بو سوزنڭ درستلگینی بلور اوچون امید مطبعەسنده بر نرسه اشلەتوب آلو یته.
Адр. Казань, Электро-типографія „Умидъ“

تش طبیبی Ал. М. Бурляндъ
آلیکساندر مارکوویچ بورله‌ند
آورولرنی هر کون ٩ دن ٤ که قدر قبول ایته. تیخوینسکی هم بچەن بازاری اوراملری چاتنده برادران کریمفلر یورطنده.

ترکیه احوالی.

اوزغان هفته گازیته‌لر ترکیه احوالی ایله طولی ایدیلر. آلبانیه فتنه‌سی زورایوب اشلر تمام چووالاچق کبی کورنگان ایدی. آلبانیه اطرافی وچورنا گوریه هر طرفنڭ گازیته مخبرلری ایله طولی ایدی. ترکیه عسکرلری آرناودلرنی دیڭز طرفندن ده چورنا گوریه طرفندن ده چورناب آلماسه‌لر، فی الواقع فتنه زورایاچق ایدی. دیڭزدن ده‌الله کملر اونار مڭلەب قوراللر طاشیلیلر ایدی. چورنا گوریه سرحدی فتنه‌چیلر اوچون قاچارغه بر یول ایدی. عسکر فتنه‌چیلرگه آرتق اهمیت بیرمیچی اطرافنی احاطه‌غه همت قیلدی. آرناودلرغه طاوغه قاچوب قوتلودن باشقه چاره قالمادی.

تکرار یازلدیغنچه بوسنه قورغانوچیلر آرناودلرنڭ مالیسور ومیریدیت اسملی قبیله‌لری ایدی. مسلمان آرناودلر بو چووالوغه قاتشمیلر ایدی. اش چووالغان تقدیرده مسلمانلرنڭ ده فتنه‌گه قاتشووی احتمال ایتله ایدی. لکن قاتشمادیلر. بالعکس هر طرفده آرناودلر سلطانغه عرض اطاعت قیلورغه جیبیلدیلر.

بونڭ سببی شول: اوشبو کونلرده سلطان محمد خامس آلبانیه‌غه یاقن قوصوه ولایتینه کیلدی. آندن ٥٢٢ سنه مقدم مشهور قوصوه صحراسنده سلطان مراد زماننده ترکلر صیربلرگه غلبه قیلوب صیربیه‌نی اوزلرینه باغندرغانلر ایدی. حاضر بو کونلرده قوصوه صحراسنده سلطان عسکرینه مانیوری یاصی. عسکری تجربه‌لر وتعلیملر اجرا قیلا. بو مناسبت ایله آلبانیه وماکیدونیه خلقی هر شهر وناحیه‌دن سلطانغه عرض اطاعت قیلو اوچون و کیللر ییبه‌رەلر. ایشته اوشبو واقعه مسلمان آرناودلرنی چووالودن طیدی. مسلمانلرنڭ سلطانغه اطاعتلری معلوم بولغاچ مالیسور ومیریدیتلرده قاوشادیلر. فتنه باصلدی. طورغودپاشا آرناودلرغه اون کون مهلت بیردی. شول مدت اچنده کیلوب بوی صونغان کشیلرنڭ همه‌سی عفو قیلناچق بولدی. قوصوه صحراسنده دعادن صوڭره طاوغه قاچقانلرندن باشقه آرناودلرنڭ همه‌سینه عفو عمومی اعلان ایتلدی.

مانیوز صلطاوی ایله قوصوه‌گه ایکی یوز مڭ عسکرنڭ جیبیلوی احتمال ایدله. بو مهابت البته آلبانیه وماکیدونیه خلقن ایرکسز انصافقه کیتره‌چك.

یاۋروپا گازیته‌لری ترکیه احوالن بیك چووالتوب یازسه‌لرده، ترك گازیته‌لری اوزلری بیك باطر قیلنالر ایدی. آخری آنلر اشنڭ عاقبتی نیچك بولاچغن سیزنگانلردر.

قوصوه صحراسینه سلطان ایله کورشورگه صیربیه وچورنا گوریه کارولری کیله‌چك ایمش دیگان خبرلر چققان ایدی. ایکیسی ده کیلمی قالدیلر. چورنا گوریه کارولی مانعلر سببلی کیله آلمایاچغن بیان قیلوب اعتذار قیلدی. تیزدن استانبولغه باروب کورشه‌چك ایمش. صیربیه کارولی سیاحتده قالدی. صیربلر اوچون ترکیه‌نڭ قوصوه صحراسنده بو تماشاسی کوڭللی توگلدر. چونکه آنلر بو صحراده ٥٢٢ سنه مقدم صیربلرگه غلبه قیلوب بیش یوز یلغه قدر آنلرنی اوزلرینه تابع ایتوب طوتقانلر ایدی.

«اوتروراسییی» گازیته‌سی، ترکیه بو مانیوری ایله ماکیدونیه طرفنده اوزینڭ آبروی واعتبارن آرتدراچقدر، دیب یازا. هم مقصودده شول ایمش.

فاس احوالی

فرانسیه وایسپانیه اختلافی.

فرانسیه عسکرلرینڭ فاس شهرینه باروب کروب مولای حفیظنی عاصیلر قولندن قوتقارغانلغی گازیته اوقوچیلرغه معلومدر. فرانسیه بواشنی فاس سلطانینڭ استقلالیتن محافظه قیلو اوچون اشله‌گان ایتوب کورسه‌تسه‌ده باشقه‌لر بوکا بتونله‌ی ایکنچی تورلی معنی بیره‌لر. فرانسیه ظاهرده فاسنڭ استقلالیتینه تیمه‌گان توسلی بولوب کورنسه‌ده مقصودی فاسنی بتونله‌ی اوز تحت تأثیرینه کرتوب تونیس مملکتی کبی فرانسیه‌غه تابع بر مستملکه ایتوب قالدرغه طرشا دیلر. فرانسیه‌نڭ بوندی معامله‌لرندن ایسپانیه هیچ راضی توگلدر. چونکه الجزیره معاهده‌سینه بناءً ایسپانیه مملکتی‌ده فاسده فرانسیه مملکتی مالك بولغان قدر حقوقغه مالکدر. شول سببلرگه بناءً ایسپانیه حکومتی ده تیك یاتمادی. فرانسوز عسکری فاسقه باروب کرگان زمانده ایسپانیه عسکری ده مارو کنڭ لاراش نام اوکروغینه باروب کروب آنده‌غی شهرلرنی اشغال قیلدی. ایسپانیه‌نڭ بوندی کرووی آچقدن آچق الجزیره معاهده‌سن بوزو بولادر. شول سببدن فرانسیه حکومتی ایسپانیه‌نڭ بواشینه قارشی پروتیست بیروب آنڭ لاراشقه کرووینڭ سببن صورادی. بوڭا قارشی ایسپانیه حکومتی: بوطرفلرده ماوریدعربلرینڭ عصیان قیلوب طنچلقنی بوزو احتماللری بار. شول سببدن بز بوطرفلرده‌غی طنچلقلرنی محافظه ایتو اوچون ماروکنڭ شهرلرن ضبط قیلدق دیب جواب بیردی. فرانسیه ایسپانیه‌نڭ بوجوابندن راضی توگل. ایسپانیه‌نڭ آنده باروب کرووی ایله مملکت طنچلانمایاچق، بلکه بالعکس شونڭ آرقاسنده مملکتده آنارخیه باشلاناچق دی. فرانسیه‌نڭ پروتیستینه اشتراك ایتکان ماروك خارجیه وزیری المقری‌ده شول فکرده‌در. ایسپانیه بواشینه قارشی گیرمانیه گازیته‌لری هیچ بر سوز آنلاشمیلر. فرانسیه عسکری فاسقه کره باشلاغاچ همه‌سی بر آغزدن قچقرا باشلاغان بوگازیته‌لرنی اوچوندر ایسپانیه حقنده ایرنلرن ده تیبره‌تمیلر. سیاست ایه‌لری بواشده گیرمانیه‌نڭ ده قاتشی بولورغه کیره‌ك، ایسپانیه‌نڭ لاراشقه کرووی گیرمانیه کیڭاشی ایله بولغان بولورغه کیره‌ك دیلر. دیمك حاضرگی کونده معاهده‌فلان هیچ قالماغان. گیرمانیه، فرانسیه ایله ایسپانیه آراسنده اختلاف چغارتوب معاهده‌نی بوزدررغه صوڭره یاکا معاهده وقتنده فاسدن اوزینه‌ده بر ئلوش آلوب قالورغه فرض قیلاطورغان بولورغه کیره‌ك.

فاس مسئله‌سی.

بر نیچه یلدن بیرلی آفریکه‌ده فاس مملکتنده چووالولر دوام ایتکانلگی گازیته اوقوچیلرغه معلومدر. صوڭغی آیلرده فاس سلطانی مولای حفیظ خلافینه فتنه‌لرنڭ قوتله‌نووی سببلی فرانسیه حکومتی فاس اچینه بر نیچه مڭ عسکر ییبه‌رگان ایدی. حاضرده فرانسوزلر فاس شهرنده محاصره‌ده قالغان مولای حفیظنی قوتقاردیلر وآنده‌غی اختلالچی قبیله‌لرنی طاراتوب، ییبه‌ردیلر. فرانسیه عسکرینڭ بر قسمی مه‌کینس شهرنده اوزن سلطان ایتوب اعلان قیلغان، مولای حفیظنڭ برادری مولای زین‌نی ده قولغه آلدی. شونڭ ایله حاضرگه چووالولر باصلغان توسلی کورنگان ایدی. آراغه ایسپانیه کیلوب قاتشدی. ١٩٠٤نچی یلده یاۋروپا حکومتلرینڭ اتفاقی ایله فاس حقنده یاصالغان الجزائر معاهده‌سی بوینچه ایسپانیه‌نڭ فاس‌نڭ غرب طرفنده‌غی بر نیچه شهرده پالیتسه اشلرن قارارغه حقی بولسه‌ده، فرانسیه‌دن کونله‌شوب، اول ده فاس اچینه عسکر کیتره باشلادی هم آنڭ عسکرلری تیتوان، القصار ولاراش‌نی آلدیلرده. بو اشکه فرانسیه حکومتی پروتیست یاصاب قاراسه‌ده، ایسپانیه التفات ایتمی. فاس اچینه عسکر وصولرینه صوغش پاراخودلری ییبه‌روونده دوام ایته. فرانسیه‌ده تیك یاتمی. القصارغه طاباهر کون عسکر وصوغش کیره‌کلری ییبه‌روب طورا. شول سببدن بعض گازیته‌لر شول ییرده فرانسیه وایسپانیه عسکرلری آراسنده مصادمه بولونی احتمال طوتالر.

فرانسیه گازیته‌لری ایسپانیه‌نڭ غیرتکه کیلوونده هم قوّت جهتندن ضعیف بولا طوروب ده، فرانسیه‌غه قارشی کیلوونده گیرمانیه‌دن شبهه‌لنه‌لر. — آخری فاس مسئله‌سنده ایسپانیه‌نی گیرمانیه قوترتوب، فرانسیه‌غه قارشی کیلورگه هم فاس اچینه عسکر ییبه‌رورگه اوندی‌طورغاندر» دیلر.

مصر جریده‌لرنده یاۋروپا حکومتلرندن بر نیچه‌سینڭ فاسنی تقسیم قیلورغه نیله‌گانلکلری یازلسه‌ده، فرانسیه حکومتی اختلافنڭ زورغه کیتوودن قورقوب، اول اشنی معقول کورمه‌گانلگن اعلام ایتدی. فرانسیه‌نڭ خارجیه وزیری کروپپی بر طوغریده گازیته مخبرلری ایله سویله‌شکان وقتده «بزنڭ فاسنی بوله‌رگه هیچ ده نیتمز یوق. حاضرگه فرانسیه عسکرن فاسدن چغارورغه ممکن توگل. چونکه اول تقدیرده فتنه‌لرینه‌دن زورایوب، مولای حفیظ بیك مشکل حالگه قالاچق. مولای حفیظ ترتیب واصلاحات یاصاغاندن صوڭره گینیرال موانیه عسکری ایله برگه فاس اچندن چغوب کیته‌چك» دیگان.

فاسنڭ خارجیه وزیری المقری بو کونلرده پاریژغه کیلگان ایکان. آنده ایسپانیه‌نڭ فاسقه عسکر کرتووی ایله الجزائر معاهده‌سینه مخالفت قیلغانلغن وشول سببدن بوحقده حکومتینڭ یاۋروپا دولتلرینه نوطه ییبه‌روب، ایسپانیه‌غه پروتیست اعلان ایته‌چگن سویله‌گان.

— القصارنی ضبط ایتکانلگی اوچون، ایسپانیه بزدن دان آقچه‌سی صوری آلماياچق. بز شونڭ سایه‌سنده ریف اوچون ده، دان قوله‌ودن قوتلاچقمز — دیگان.

صوڭغی کونلرده مولای حفیظنڭ کملر طرفندندر، عزل قیلنغانلغی تیلیگراملرده کورندی.

املا وحروف مسئله‌سی.

عرب حروفاتن وترکی املانی اصلاح ایتونڭ لزومی انکار ایدلمه‌یه‌چك بر حقیقتدر. عرب حروفاتینڭ شکللرینڭ کوبلگی مطبعه‌لر اوچون بیك اوڭغایسز بولغان شیکللی یازوده‌ده حروف صوتیه‌لرنڭ ییتشسزلگی سوزلرنی تیبشلی طاوشلری ایله یازوغه اوڭغایسزلق قیلادر. آغزدن ایشتلگان طاوشلرنی یازوده تیبشنچه ادا قیلو اوچون یاکا طاوشلی حرفلر احداث قیلو بلکه ممکن‌ده بولور ایدی، لکن آنڭ ایله گنه جیڭگلك حاصل بولمایاچق، بلکه بالعکس املامز آغرلاشاچق هم شونڭ آرقاسنده حرفلرنڭ شکللری کوبه‌یگانلکدن مطبعه کاسسه‌لرنده اوّلگی حسابسز کوب کوزلر آراسینه یاکادن بر نیچه‌نی آرتدرو لازم بولاچقدر. عرب، تورك وتاتار الفباسنده اصل حرفلر ٣٤-٣٥ تورلی شکللردن گنه عبارت بولسه‌ده بو حرفلرنڭ هر قایوسینڭ آیرم، اباشده، اورتاده هم آخرده یازلاطورغان مخصوص صورتلری بولغانلقدن حرفلرنڭ شکللری اصلندن دورت بیش مرتبه آرتادر.

بالاغه ٣٥ حرفنی طانتوبر نرسه‌ده توگل. اما آنڭ تورلی صورتلرن تکرار اویره‌توب ملسکه‌له‌ندرو بیك چیتن. شولایوق زورلر اوچون‌ده ٣٥ حرف ایله یازو، یوز قرق‌یوز ایللی شکل ایله یازوغه قاراغانده کوب جیڭلدر. مطبعه‌لرده بونلرنڭ جیڭل وآغرلغی دخی‌ده تیز سیزله‌در. بوبی وایکی ایکیشه‌ر

آرشین زورلغنده‌غی حسابسز کوب کاسسه کوزلرندن اورنگه کیره‌کلی حرفنی ازله‌ب طابوغه قاراغانده، یارتی آرشین مربعنده اولان کچکنه گنه کاسسه‌نڭ اوتوز بیش حرف کوزلری آراسندن کیره‌کلی حرفنی ازله‌ب طابا آلونڭ جیگل ایکانلگنده هیچ کم شبهه اینمسه کیره‌ك. ایشته بو حرف شکللرن کیمتوب، آغزدن ایشتلگان آوازلرنی کامل موضوعسی ایله کاغذ اوستینه یازو ممکن بولورلق حرفلر احداث ایتو یولنده نیچه یللردن بیرلی کوب کشیلر باشلرن واتوب اجتهاد قیلمقده‌لردر. روسیه مسلمانلری آراسنده بونڭ اوچون طرشوچیلر بولغان شیکللی باشقه اسلام مملکتلرنده‌ده بونڭ اوچون قایغروچیلر بیك کوبدر.

ترکیه‌ده اوشبو اصلاح حروف واصلاح املا مسئله‌لری زور مسئله‌لردن صانالمقده‌در. حتی «سنین» گازیته‌سی اداره‌سی عرب حروفاتن آیرم یازو اوچون موافق بر یول کورسه‌تکان کشیگه زور مکافاتلر بیررگه وعده قیلغان.

عرب حروفاتن آیرم روشده یازو اوچون یول طابو اصلده بیك چیقن براش توگلدر. بر آز فکر صرف قیلغان کشی بونی طابا آلاچقدر. لکن اش آنده‌غنه توگل. بلکه بو احداث قیلنغان حرفلرنڭ نیچه عصرلردن بیرلی دوام ایتوب کیلگان عرب حرفلرندن کوب آیرماسی بولماوی شرطدر. بر کشی یا کابر حرف احداث ایته‌ر، هر کم بر اتفاقده بولوب اول حرفلرنی اویره‌نور، هر کم شول حرفلر ایله یازار، مطبعه‌لر کیله‌چکده باصلاچق کتابلرنی شول حرفلر ایله باصارلر. هر کم بو کتابیك تیز توشنور، لکن بو وقتده بزنڭ اوّلدن بیرلی یازلوب وطبع ایدلوب کیلگان، ایسکی املا وایسکی حرفلی کتابلرمزنی کم طانورده کم اوقور؟ اول وقتده بزنڭ ایسکی یازولرمزنی اوقو، طانو وآنلردن استفاده ایتو اوچون ایکنچی مرتبه بالالرغه ایسکی حروفات تعلیمی بیررگه کیره‌ك بولاچقدر، که بو، اوّلگی بر چیتنلك اوستینه ایکنچی چیتنلك بولاچق. اوشبو کونلرده محمد شاکر ومحمد کرافندی رامییفلر طرفندن طباعت اوچون احداث ایدلگان حروفاتلرنڭ نمونه‌لری وجودکه چقدی. بونلرنڭ احداث ایتکان حرفلرینڭ ایسکی عرب حروفاتی شکللرندن کوب آیرماسی یوق، شکللری‌ده بیك گوزل، اعتبار قیلوب قاراغان، ایسکی حروفاتنی طانیغان کشیلرنڭ هر قایوسی بر کون اچنده بو حرفلر ایله طبع ایدلگان کتابلرنی اوقورغه مقتدر بولاچق. لکن الفبانی باشلاب شول حرفلر ایله اویره‌نگان کشیلرنڭ هیچ برسی ایسکی خط ایله طبع ایدلگان کتابلرنی اوقورغه مقتدر بولمایاچقدر. شول سببدن بو حرفلرنڭ مقبولیتکه کیچرون امید ایتوب بولمی.

اوشبو کونلرده اداره‌مزگه کیلگان «سنین» گازیته‌سنده رفیق شوکت اسمنده بر معلم، اوز طرفندن املالرنی یازو اوچون بر اصول تقدیم ایته. بونڭ تقدیم ایتکان اصولی شوندن عبارتدر:

املا حرفلرندن (آ وی ە) حرفلری عربچه وفارسیچه بولمیچی صاف تورك تلنده بولغان سوزلرده کوب استعمال ایدلورگه تییش. مثلا بوندن صوڭ ترکچه «قپونی» «قاپو»، «صنڭ الیه»نی «صانڭ الیه» یازارغه تییش. صوڭره اسم وفعللرگه طوتاشا طورغان اداتلرنڭ هر قایوسی اصل کلمه‌دن آیرم یازلورغه، مثلا:

«کیلدم، کیلدڭ، کیلور» سوزلرینڭ اصللری «کیل» بولغانلقدن «کیل دم کیل دڭ، کیل ور» صورتنده «کتابنڭ طشی» دیگان سوز «کتاب نڭ طش ی» صورتنده یازلورغه تییش» دی. مسلم بولدق، شولای یازلسون. اداتنڭ آیرم یازلوندن غنه نیندی فائده حاصل بولاچقده، یازولرمز اوچون نیندی جیگللك بولاچق؟ مقاله‌نی درج ایتکان «سنین» گازیته‌سی بو حقده اوز طرفندن هیچ بر سوز ئه‌یتمی. بو کشی ظنمه کوره «سنین» اداره‌سی طرفندن مکافات وعده قیلنغاندن صوڭ اشکه کرشکان هم «سنین»نڭ اصل مقصودن آڭلاب یتکرمه‌گان بر کشی بولورغه کیره‌ك.

بزنڭ فکرمزگه کوره «سنین»نڭ مقصودی آیرم حرفلر وجودکه کیتروب حروفاتنڭ شکللرن آزایتوهم بعض بر طاوشلر اوچون مخصوص علامتلر ایجاد ایتوب املامزنی توزه‌تو بولسه کیره‌ك. یوقسه اداتلرنڭ آیرم یازلولرندن نه املامز توزه‌له‌چك ونه‌ده بیك کوب اشکاللردن عبارت بولغان حرفلرمزنڭ عددلری آزایاچق. اداتلرنڭ آیرم یازلولرندن‌غنه املامز وحروفاتمزنڭ توزه‌لووی اوچون هیچ بر فائده یوقدر.

علی اصغر کمال

اسلام عالمندن

موی مبارك.

١٨٩٣ نچی سنه‌ده حج سفرندن قایتشلی مفتی حضرت سلطانوف ترکیه‌نڭ سلطان سابقی عبدالحمید خان حضورینه قبول ایتلگان ایدی. شول وقت سلطان حضرت رسولنڭ صاقال بورتوکلرندن بر دانه‌سن روسیه مسلمانلرینه هدیه قیلمق اوزره مفتیکه بیرگان. بو شعر مبارك ١٨ یلدن بیرلی اوفاده دوخاونوی صابرانیه‌ده اوزینه مخصوص بر پیالا صاندقده صاقلانمقده‌در. ٢٠ نچی مایده یوبیلی بایرامی کوننده اوشبو مقدس شعر، اطرافدن کیلگان وکیللر طرفندن زیارت قیلندی. وبونڭ سلامت محفوظلغی حقنده یازلغان مضبطه‌غه معتبرانندن امضا قیلدردیلر. موی مبارك بورتوکلری دیار اسلامنڭ کربسنده بر وبر دانه باردر. تومه‌ن اطرافنده مانچل قریه‌سنده نعمت الله حاجی مسجدنده‌ده بر دانه‌سی محفوظدر. بوکاده حج سفرنده ترکیه‌ده هدیه قیلنمش ایدی.

پوریشکیوٚیچ قزانده.

اوچنچی کون دوٚورانسکوی صابرانیه زالنده دومانڭ اوڭ اعضالرندن مشهور پوریشکیوٚیچ قتاینڭ اویانووی و آنڭ روسیه اوچون خوفلی بولووی خصوصنده اوزون بر لیکسیه اوقودی. ساعت سیکزده باشلانغان بولیکسیه ساعت ١٢ نچی یارطیغه قدر دوام ایتدی.

خلق آرتق کوب توگل ایدی. ایکی قسمدن عبارت اولان بولیکسیه‌نڭ آخرنده حاضرلرنڭ کوبسی پوریشکیوٚیچنی آلقشلاب قول چابدیلر. شوندن اهل مجلسنڭ کملردن عبارت ایکانن بلو ممکن ایدی.

شهر کبارندن والی ولایت استریژیفسکی جنابلری‌ده زوجهٔ محترمه‌سی ایله بو مجلسده حاضر ایدی. مشهور آدوٚکاتلرده قزقسنوب کیلگانلر ایدی.

پوریشکیوٚیچ بولیکسیه‌سنده قتای ویاپونیه حقنده اون یلدن بیرلی گازیته‌لرده یازلوب کیلگان معلوم حاللردن باشقه احوالنی سویله‌مه‌دی. سویله‌نگان مسائل ووقائع گازیته اوقوب کیلگان کشیلرگه معلوم احواللردن عبارت ایدی.

لکن خطیب بو احوالنی متناسب بر انتظام اوزره جیوب سویله‌دی. قتای ویاپونیه‌نڭ هر تدبیر وحرکتلرندن روسیه‌نڭ استقبالی اوچون ضرر وآفتلر بولاچغینه استدلال قیلدی.

آنڭ دعواسنچه حاضر قتای ایله یاپونیه بالاتفاق روسیه ایله صوغشورغه حاضرله‌نه‌لر. قتاینڭ ٧٠ ملڭ یاشلری یاپونیه‌ده اوقیلر. ویاپونیه‌نڭ برنیچه ملڭ معلمی قتایده تورلی مکتبلرده تعلیمات ایله شغلله‌نه‌لر. بو حاضرلك اوچ، کوب بولسه بیش یلده تمام بولاچق. شول وقت روسیه‌نڭ شرقده‌گی حالی مشکل بولاچق. قتایدن روسیه حدودینه اوچ طرفدن تیمر یول کیله‌چك. حال بوکه روسیه‌دن قتایغه فقط برگنه یول. اول‌ده بولسه، ایسکی صوغش بولغانده ٩١٠٠ چاقرم اوزنلغنده بولغان قتای چیگن صاقلاو بزنڭ اوچون آور بولاچق. باخصوص یاپونلر بردن بر یولمزنڭ کوپرلرن واتسه‌لر، یا که طاو آستندن تیشوب چغا طورغان تونیللرنی طوٚمالاسه‌لر، اش بیك چیتن بولاچق.

قتاینی یوز یلدن بیرلی یاوٚروپالیلر جبرله‌ب کیلدیلر. بو آچونی قتایلر هیچ بر خلقدن آلا آلمایاچقلر. مگر بزدن آلاچقلر.

قتای اوّلدن بیرلی روسیه‌نڭ مشغولیتن کوتوب کنه طورا. براش ایله شغلله‌نگان صابن روسیه‌نی قتای بوٚرچی کبله. ترك صوغشندن صوڭ قوٚلجانی آلدی، ١٨٨٣ نچی سنه‌ده چگزخان میراثی دیب ییدی صو ولایتن یعنی آلماتی اطرافن صورادی.

ایمدی حاضر قتاینی یاپونیه بیك قوتورتا. اتفاق ایله روسلرنی شرق طرفندن قوویق، دی.

گرچه ظاهرده یاپونیه بزگه دوست بولوب کورنسه‌ده، بوکا آلدانورغه یارامی. بو دوستلق وقتلی‌غنه. بلکه کوز بویاوی‌غنه. یاپون ایله قتاینڭ نسللری باشقه بولسه‌ده، جنسلری بر. آنلر بزگه جنسا باشقه قوم. شول سببدن آنلر بربرسن طاشلاماسلر.

یاپونیه‌ده مکتبلرده روسیه‌نڭ شرق طرفن هم قتای هندن یاپونیه بویاونده کورسه‌توب اوقوتالر. فرضلرنچه بو بیرلر تیز زمان یاپونیه‌گه قاراپاچق ایمش. بوندن آڭلاشلا که روسیه‌گه هجوم وآنڭ بایکالغه قدر بولغان ییرن آلو یاپونلرنڭ ملی ایدیالیدر. یاپونیه بو فرضیه قتای ایله اتفاق ایتسه‌گنه وآنڭ ایله برگه اش قیلسه‌غنه، نائل بولاچق.

قتای اون یل اچنده روسیه‌چیگینه بیش میلیون قدر خلق کوچردی. برنیچه یوز شهر وناحیه‌لر تأسیس قیلدی.

بوندن مقصد روسیه‌نی مانغولیه اچینه حرکتدن منع قیلودر.

هر نه ایسه، یاپونیه ایله قتای کون تون طرشالر. مقصودلری روسیه‌گه هجوم قیلودر. بزده ایسه، حاضرله‌نو توگل، حاضرله‌نونڭ لزومن آڭلاوده یوق. بزنڭ خلق‌ده بیك آڭغرا. اش باشنده‌غیلرمزده بیك مساهله قیلالر.

پوریشکیوٚیچ یاپونیه‌نڭ حیله‌کارلغی وآنده جاسوسلك بر شرف صانالووی حقنده مشهور سوزلرنی بیك اوزون ایتوب سویله‌دی.

قتای ویاپونیه حقنده کوب مطالعه قیلغان بولورغه کیره‌ك. ملاحظاتی طوغری ایدی. لکن قتایده یهودی برده یوق. آنده فقط اوچ دین بار. اول دینلرده کونفوتسی، داوتسی وبوددیزم مذهبلرندن عبارت، دیگان کبی خطا سوزلرنی کوب اچقندردی.

معلوم اولدیغی اوزره قتایده یهودی برنیچه میلیوندر. مسلمان ایسه، بیتمش میلیون تخمین قیلنادر.

پوریشکیوٚیچ سوز آراسنده چن روس پارتیه‌لرن ماقتاب کیتکاله‌دی. صوللرنی بیك قاقدی. فتنه زمانلرنده روسیه‌ده صوللراق معامله قیلغان بر گوبیرناتورنی کوبدن آصو کیره‌ك ایدی. ئه‌لله‌نیك هنوز آصلغانی یوق. قتایده آندی گوبیرناتورلرنی بیك کوب آصدیلر، دیب لیکسیه‌نڭ بر بیرنده خلقنی کولدروب قویدی.

آراده شوندی خفیف سوزلر قاتشدر غالاسه‌ده، خطیب باشقه سوزلرن بیك جدی روشده سویله‌دی. دوماده‌غی قیلنولرندن خبری بولماغان کشیگه بیکللگن طوٚیارلق بولمادی.

پوریشکیوٚیچ قزانغه کیلگانچی برنیچه شهرده اوشبو لیکسیه‌سن اوقوغان ایدی. ینه برنیچه شهرده اوقویاچقدر.

بو سیاحتدن اوڭ پارتیه‌لرگه خلقنڭ محبتن جلب قیلو مقصود بولووی بیك احتمالدر.

خارجی خبرلر

قتای- حاضرگه قدر قتایده وزیرلر شوراسنده قتاینڭ شاهزاده‌لری رئیسلك ایته‌لر ایدی. بواش مملکت اشلرن ترتیبکه صالور اوچون اوڭایسز بولغانلقدن، قتاینڭ گوبیرنسکی ساوٚیتلری رئیسلك لوازمن باشقه کشیلرگه طابشرونی طلب ایته‌لر. بو خصوصده آنلرنڭ ایمپراطور نائبینه مراجعت ایتولری سببلی وزیرلر شوراسینڭ رئیسی پرینس چین لوازمندن چغاچغن اعلام قیلغان. ایمپیراطور نائبی آنڭ اورنینه ایکنچی شاهزاده‌نی تعیین ایته‌رگه تله‌گانلکدن، ولایت مجلسلری بواشکه ینه‌دن پروتیست اظهار قیلورغه قرار بیرگانلر.

◆◆

مانجوریه‌نڭ یاکا ژیس کارولی چژاوٚ- اورسون اوزینڭ اداره‌سن موکدین شهرندن کواچینزی‌گه کوچرورگه هم شول تیره‌ده تیمر یول خطلری صالدرو خصوصنده اجتهاد ایته‌رگه قرار بیرگان. آنڭ صوراوی بوینچه قتای حکومتی مانجوریه‌غه ینه‌دن دیوٚیزیه عسکر ییبه‌رگان.

آنارخیستلر- یاپونیه ایمپیراطوری میکادوغه سوٚ قصد قیلوده متهم بولغان آنارخیستلردن کاناکی ایله ایبه‌شارینڭ ئوترلگانلکلری گازیته‌مزده یازلغان ایدی. آمیریکه‌ده‌غی آنارخیستلر آنلرنڭ عائله‌لری اوچون، بایتاق کوب اعانه جیوب ییبه‌رگانلر ایکان. یاپونیه حکومتی اعانه‌نی تییشلی کشیلرینه اوله‌شدرگان.

آلبانیه فتنه‌لری- خارجیه وزیری رفعت پاشا آوٚستریه‌نڭ استانبول شهرنده‌گی سفیری مارکیز پاللاوٚیچینی ایله مذاکره ایتکاندن صوڭره ترکیه‌نڭ چیت مملکتلرده‌گی سفیرلرینه تیلیگراف بوینچه سیرکولیر ییبه‌روب، آلبانیه‌ده‌غی صوغشلرنڭ ١٠ کونگه قدر طوقتالغانلغن اعلام قیلغان شوبله ایسه‌ده حاضرگی کونده طاو آرالرینه قاپقان آرناودلرنڭ بعضلری عسکرلرگه آتولرنده دوام ایتمکده‌لر ایکان.

سلطان محمد خامس قوصوه ولایتینه کیلگاچ، صحراده اوزی امام بولوب، جمعه نمازی اوقوتغان. جمعه‌ده ٤٠ ملڭ عسکر ایله آرناودلردن ١٥٠ ملڭ قدر کشی حاضر بولغان.

اشانچلی منبعلردن آلنغان خبرلرگه قاراغانده آلبانیه‌ده فتنه چغارغان کشیلرنڭ باشلقلرندن سلیمان بیتوش ایله مشهور عیسی بولاطیناس اوزلرن ترکلر قولینه طابشرورغه قرار بیرگانلر. باب عالی آنلرغه عفو بیررگه وعده قیلغان.

چیت مملکت گازیته‌لری ترکیه‌نڭ آلبانیه فتنه‌لرن آرتق قان توکمیچی باصارغه هم آرناودلرنڭ طلبلرن بیررگه تله‌ونده آوٚستریه‌نڭ بیك زور تأثیری بولغانلغن وبونڭ سایه‌سنده آوٚستریه‌نڭ خارجیه وزیری گراف ایرینتالنڭ بالکان آناونده اعتباری ینه‌دن آرتقانلغن یازالر.

بوندن مقدم آلبانیه‌ده تأسیس ایتلگان موقت حکومتنڭ چیت حکومتلرگه خبر ییبه‌روب، اوزینڭ اشکه کرشکانلگن اعلام قیلغانلغی بعض گازیته‌لرده یازلغان ایدی. حال بوکه حکومتلرنڭ هیچ برسی بو حقده خبر آلماغانلر. چیت حکومتلرنڭ سفیرلری آلبانیه‌ده موقت حکومت تأسیس ایتلگانلگن چورنا گوروه گازیته‌لرنده گنه اوقوب بلگانلر.

ترکیه حکومتی برنیچه کونگه عاصیلرغه آتونی طوقتاتقانلغن اعلان قیلسه‌ده، بعض ییرلرده مصادمه‌لر دوام ایتمکده ایکان. طورغود پاشاینه‌دن عسکر هم صوغش کیره‌کلری ییبه‌رورگه صوراب، عسکریه وزیرینه خبر ییبه‌رگان.

حاضرگی کونده آلبانیه‌ده طورغود پاشانڭ عسکری ٤٥ ملڭ کشی هم ٨٠ طوبدن عبارت ایکان. طورغود پاشا اشقودره‌ده چیت مملکت ایلچیلری ایله سویله‌شکان وقتده عاصیلر تعیین قیلنغان مدتده اطاعت قیلورغه راضی بولماسه‌لر، بر آی اچنده ٧٠ ملڭ نفر عسکر هم ١٢٠ طوبقه مالك بولاچغن اعلام قیلغان.

بو کونلرده ترکیه‌نڭ وزیرلر شوراسی شیخ الاسلام تحت ریاستنده آلبانیه‌ده اصلاحات یاصاو اشلری حقنده مذاکره ایتوب، حاضرگه اوشبو اشلرنی وجودکه چغارونی معقول کورگان: ١) آلبانیه‌نڭ هر ییرنده مکتبلر آچارغه. اوشبو مکتبلرده عمومی اوقو آرناود تلنده بولسه‌ده، قرآن عرب تلندن اوقولاچق. ٢) آلبانلردن عسکر آلو اشلرن ترتیبکه صالوب، آنلرغه عسکر خدمتن اوز وطنلرنده ایتدرو حقنده طرشورغه. ٣) آرناودلرنی آلبانیه‌نی اداره اشلرینه کوبره‌ك قاتشدرورغه هم ٤) صالم جیو اشلرن آرناودلر تله‌گانچه اوزگه‌رتورگه.

بو طوغریده قطعی قرارغه کیلو صدر اعظم حقی پاشا سفردن قایتقاچ، بولاچق ایکان.

ترکیه وگریتسیه - بوندن الك حدودده ترك وگریك عسکرلری آراسنده مصادمه واقع بولغانلغی وشول سببدن ترکیه‌نڭ گریتسیه‌گه اولتیماتوم ییبه‌رگانلگی گازیته‌مزده یازلغان ایدی. حاضرده بو خصوصده هر ایکی طرفدن صایلانغان کامیسیه اتفاقغه کیلگان هم گریتسیه حکومتی ئوترلگان ترك صالداتینڭ عائله‌سن تأمین ایته‌رگه راضی بولغان.

داخلی خبرلر

دیگزلرنی طوتاشدرو- کییفده ١٠ نچی ایبونده پاراخودچیلر اسیزدی باشلاندی. اسیزدگه ریگا، وٚارشاوٚا، خیرصون هم آدیسدن وکیللر کیلدیلر. بونلردن باشقه تورلی زیمستوٚالردن، بیرژا کامیتیتلرندن، تیمر یوللرندن، پاراخود شرکتلرندن ده بیك کوب وکیللر بار.

اسیزدنڭ قارایاچق مسئله‌لرینڭ ایڭ زورسی قارا دیگز ایله بالطق دیگزن قوشو مسئله‌سیدر. یاصالغان لایحه‌گه قاراغانده بونی قوشو ریگا ایله خیرصون آراسنده ٢٢٠٠ چاقرم اوزنلقدن کانال یاصاو ایله وجودکه کیله‌چکدر. البته بو تونله‌ی کانال‌غنه بولمی. یول اوستنده طوغری کیلگان یلغه وصولردن‌ده استفاده ایتله: طارلری کیڭایتله، صایلری قازلوب تیره‌نه‌یتله. بونڭ اوچون ١٤٠ میلیون قدر راصخود طوتو تخمین ایتله‌در.

اگرده ایکی دیگز شول طریقه صو یولی ایله قوشلسه شول یولدن یلینه ١٨ میلیون قدر فائده آلورغه ممکن بولاچق. هم مالا روسیه‌ده سودا وتجارت ترقیینه بیك زور خدمت ایته چکدر. چونکه جنوب طرفنده طاش کومرگه بای ییرلر بیك کوب.

مونده اسیزد شول مسئله‌لرنی قارایاچق هم مسئله‌نی هر یاقدن تیکشرو اوچون کامیسیه‌لر صایلایاچقدر.

آچلق - معلومدر، که بو یل یاز صوڭ کیلو سببلی آستراخانده بالق صوڭ طوتلا باشلادی. هم نظام بوینچه چیکله‌نگان وقتده

طوقتانلدی. شونك اوچون بالق آزچقدی. بو اش کاسپی دیکزی ساحلنده بالقچیلق ایله کون کوره طورغان قرغزلرغه بیك ناچار تأثیر ایتکان. آنلر آراسنده حاضر آچلق حکم سوره باشلاغان. یاغمورلر بولماو سببلی پچهن یوقلقدن، حیوانلرینك ده حاللری بیك ناچار.

قازاق قارتلری بویل خنزیریلی دیب قش کوننده قوّتلی آچلق بولونی کوته لر ایکان.

عجایب خلقتدن - نوۋی گورد شهرندن ۱۵ چاقرم ییرده کوبلن توگل عجیب بر بەرەن یاراتلغان. بەرەننك باشی ده ایکی آیاغی ده یوق. فقط ایکی آیاق اوزره گنه باصوب طورا. شونسی ده عجب که شول بەرەن ایله ایگزەك طوغان ایکنچی بەرەن سلامت. نەق باشقه صارقلر شیکللی دورت آیاقلی هم باشلی.

بخارا امیری - بخارا امیری جنابلری پیتربورغه کیلگانده یاڭا صالنا طورغان مسجد جامعی ده کیلوب قاراغان. معلومدر، که اول مسجدنك وجودکه چغووینه بو امیرنك آتاسی مرحوم عبدالاحد خان کوب یاردم هم ۳۰۰ ملك صوم قدر اعانه ده قیلغان ایدی.

امیر جنابلری کیلگانده کامیتیت اعضالری همەسی حاضر بولغانلر. کامیتیت اعضالری هم امامار ایله کورشکاننك صوڭنده محراب یانینه کیلوب ئەتکاسی مرحومنك طاش قویغان اورنینه تزلەنوب اوطروب قرآن اوقوب، پادشاه حضرتلرینك هم اهل عیالینك سلامتلگینه، امیر جنابلرینك سلامتلگینه هم مرحوم امیرنك روحینه دعالر قیلغانلر.

امیر جنابلری ئەتکاسینك یاردمی ایله باشلانغان بو اشنی تمام ایتو نیتی ایله مسجد یاننده بولغان بوش اورنغه یورت صالدروب بیرورگه وعده قیلغان. شول اعانەگه امامار اوچون فاتیرلر، بالالر مکتبی کتبخانه هم قرائتخانه صالوده ممکن بولاچقدر.

کتبخانه‌لر - پیتربورغده برنچی اولارق کتبخانه‌چیلر اسییزدی باشلاندی. تورلی شهرلرده‌گی کتبخانه‌لردن اوچ یوزلەب کشی پیتربورغه کیلدی.

روسیه‌ده کتبخانه‌لر حاضرچیت مملکتلرگه قاراغانده بیك کوب آرتده هم بیك آز. حالبوکه خلقنی آغارتوده کتبخانه‌لر برنچی فائده‌لی نرسه‌لردر. روسیه‌ده کتبخانه‌لرنك کوبره‌گی زیمستوالر طرفندن آچلغانلر.

بو اسییزده کتبخانه‌لرنی آرتدرو، هم اول حقده‌غی قصته‌یلقلرنی بتروب حقوقن ایرکنه‌یتو وباشقه شوندی مسئله‌لر حقنده مذاکره ایتله‌چکدر.

تفتیشلر - بحریه وزیری گریگوروۋیچ سیناتور نیه‌گارت‌زنك بحریه اداره‌لرنده یاصاغان تفتیشلری ایله طانشقاننك صوڭنده عیبلری معلوم بولغان همه مأمورلرنی حکمگه بیرورگه وعده ایتکان. پایتخت گازیته‌لرینك یازووینه قاراغانده بو اش ایله تورلی درجه‌ده‌گی کوب مأمورلرنك حکمگه بیرلولری احتمال.

مسلمان مکتبلری حقنده - ۱۹۰۸ نچی یل ۱۱ نچی دیکابرده اوفانك ۲۴ نچی زیمسکی صابرانیه‌سنده اوفا گوبیرناسنده مسلمان مکتبلرنی ره‌وشده وتیندی یبرلرده یاصاو حقنده اوپراۋانك دا کلادی قارالغان ایدی. هم شول دا کلاد طڭلانغاندن صوڭ زیمستوا اعضالرندن، هم معارف وزارتی قول آستنده بولغان مسلمان معلملردن ومسلمان ضیالیلرندن مرکب بر مجلس یاصاو اوپراۋاغه طابشرلغان ایدی.

بویل کوز کونی موسکوۋاده روسیه‌ده‌غی همه زیمستوالرنك اسییزدلری بولاچق هم اوفا اوپراۋاسی طرفندن جیلغان مجلسنك مسلمان مکتبلری حقنده‌غی قراری شونده دا کلاد یاصالاچقدر.

مجلسکه قارارغه تیش بولغان مسئله‌لر بوندن عبارت:

۱) اوقتوتلی؛
۲) اوقنونك پراگرامماسی؛
۳) کورصنك مدتی؛
۴) تعلیم اسبابلری ایله یاردم؛
۵) معلملر هیئتی؛
۶) حاضر دوام ایته طورغان مسلمان کتب ومدرسه‌لرینك حالت حاضره‌لرن تیکشو و مسئله‌سی.

مفتی حضرتلرینك یوبیلیی بولو مناسبتی ایله اوفاغه ۲۰ نچی مایده کوب ییردن مسلمانلر کیله‌چك بولغانلقدن اوفا زیمسکی اوپراۋاسی کیڭاش مجلسن شول وقتقه طوغری کیتردی. اوّلگی مجلس ۲۳ نچی مایده بولوب بر آز مباحثه‌دن صوڭ اوقتو تلینك آنا تلی بولووینه قرار بیرلگان. پراگرامما توزو اوچون ۵ کشیدن مرکب بر کامیسیه صایلاغان، که آنلر اوشبولردر.

دوما اعضاسی صدری مقصودی، یولدز محرری هادی مقصودی، ابراهیم میرزا تیریغولف. ح. احتمف. م. چانیشف.

نورلی خبرلر.

بوندن صوڭ همه ابتدائی واورتا مکتبلرده یاشلرنی عسکری خدمتکه اویرەتو مجبوری ایتله‌چکدر. بونك اوچون دینلیلکنی تقویه پادشاهغه هم وطنغه محبت، نظام وتربیه‌گه رعایه قیلدرورغه طرشلاچقدر.

هوا فلوتن آرتدرو کامیتیتینك ۲ نچی ایپونده الوغ کنه‌ز آلیکساندر میخایلوۋیچ تحت ریاستنده مجلسی بولوب، آنگلیه سیستیمنده اشله‌نگان ۸ بیپلان، بلیریو سیستیمنده ۴ مانوپلان آلورغه هم هواده اوچواشلرن اویره‌نه طورغان مکتبنی اوّلگی اورننك یعنی سیۋاستوپولده قالدرورغه قرار بیرلگان.

۱۹۱۲ نچی یلده پیتربورغده بالالر طبیبلرینه اسییزد یاصارغه رخصت بیرلدی. بو اسییزد برنچی اسییزد بولاچقدر.

تیفلیسده‌گی سودا وتجارت مکتبن دوام ایتدرو اوچون تیفلیس بایلری اوز آرالرندن دائما اعانه جیبارغه قرار بیرگانلر.

نوۋراسییسکی یولنده تونیلدن چغوب بارغانده آریستانتلر صاقچی صالداتلرغه هجوم ایتوب قوراللرن آلغانلر، برنیچه‌سن اوتروب، بیشسن مجروح ایتوب پویزدن سیکروب توشوب قاچقانلر. قاچوچیلرنك ۲۱ ندن ۱۶ سی طوتلغان.

اوتکان کونلرده موسکوۋاده بانکه‌دن یالغان چیك ایله ۶۶ ملك صوم آلغان کشیلرنك باشلقلری ساریتسینده طوتلغان.

آستراخانده ۋوستوچنی اوبشستوانك ۶۴ ملك پوط یوك تریه‌گان بر بارژاسی یانغان. ضرر ۶۰۰ ملك صوم تخمین ایتله.

اقصای شرقده «یابلونی» استانسه‌سی یاقننده روس قولنده اشلی طورغان قتای اشچیلرینه خونخوزلر هجوم ایتوب قووب یبه‌رگانلر. خونخوزلر ییر خوجه‌سندن بر نیچه ملك صوم آقچه هم آزق صوریلر ایکان. یوق ایسه حاضرله‌نگان آغاج اشیاسن یاندرامز دیب ئەیته‌لر ایکان.

ایرکوتسکیگه یقن آلدندن تیمر یولنه پویزنك تەرەزەرەشەتکەلرن صندروب عمرلك کاطرغه حکم ایتلگان ۸ کشی قاچقان.

موسکوۋاده چیتۋیریکوۋا نام بر خاتون چاخوتکه آورووینه مبتلا کشیلر اوچون ساناتوریه یاصارغه شهر اداره‌سینه ۱۰۰ ملك صوم اعانه بیرگان.

پولکوفده‌غی رصد خانه‌دن اقصای شرق طرفنده بیك قوّتلی زلزله بولغاننی خبر بیره‌لر. زلزله‌لرنی خبر بیره طورغان اولچه‌ونك یازووینه قاراغانده بو زلزله میسسینه تقندنده قوّتلی بولغان. تیلیگرام خبرلرینه قاراغانده بو زلزله یاپونیه‌ده بولورغه اوخشی.

پیتربورغده‌غی مسلمان جمعیت خیریه‌سی بخارا امیری سیدمیر عالم‌جان جنابلرن هم خیوه خانی اسفندیار توره جنابلرن فخری اعضالققه صایلارغه قرار بیرگان.

قزان خبرلری

تیمریول مسئله‌سی - پیتربورغدن آلنغان خبرگه قاراغانده بو آراده تیمریول کامیسیه‌سنده موسکوۋا - ییکاتیرینبورغ یولی حقنده مذاکره‌لر بولغان. برنچی ایپون مجلسنده کامیسیه رئیسی گییاتسینتف تیمر یول صالدرورغه تله‌وچیلردن بو خصوصده آقنق سوزلرن ئەیتولرن اوتنگان. ایڭ اوّل موسکوۋا بایلرینك وکیلی گولوۋین نطق سویله‌ب، نیژنیدن مالمژ آرقلی «بامبای» استانسه‌سینه قدر یولنك اقتصادی وتجاری جهتلردن اهمیتلی بولغانلغن وشول سببدن اول بیرگه تیمریول خطی صوزونك تیشلگن وبونی صالور اوچون، موسکوۋا بایلری طرفندن بر خصوصی جمعیت تأسیس ایتلگانلگن اعلام قیلغان. نطقنده تیمریول اوچون کیره‌ك بولاچق ۱۴۰ میلیون صوم آقچه‌نی شرکت اعضالرینك جیبا باشلاغانلقلرن سویله‌گان.

موسکوۋا - قزان تیمر یولی اداره‌سینك رئیسی فون میك نطقنده یاڭا یولنی قزاندن ییبه‌رو طرفن قوّتله‌گان.

«موسکوۋا بایلرینك یولندن خزینه یوللرینه یل صاین بر میلیون صوم ضرر کیله‌چك. بزنك یولدن کیله‌چك ضرر آندن آرتغراق شیکللی بولسه‌ده، موسکوۋا - قزان تیمریولی جمعیتینك اوستاڤی بوینچه بر مقدار فائده خزینه‌گه بیرله بارلا. شونك سایه‌سنده بزنك واردات آرتقان صاین خزینه‌نك ده داخودی آرتاچق هم آنك ایله خزینه یوللرینه کیله‌چك ضررنك کوبسی قاپلاناچق» دیگان.

صوڭره موسکوۋا - قزان تیمر یولینك دیریکتوری نولته‌ین قزان اوچون فائده‌لی لائحه‌نی تقویه قیلغان. - موسکوۋا - قزان تیمر یولی اداره‌سی بوندن ۵۰ یل الك باش سرمایه‌سی ۲۰ میلیون بولغان وقتده اوزینك اعضالرینه هریل بر مقدار فائده بیره ایدی. حاضر سرمایه‌سی ۲۰۰ میلیون صومغه یتسه‌ده، بیرله طورغان فائده‌نی اوّلگیدن آرتدرغانی یوق. فائده‌نك کوبسن تیمر یولنی اصلاح اشلرینه صرف ایته. بزنك جمعیت اشانچلیراق بولغانلقدن، موسکوۋا - قزان وییکاتیرینبورغ یولن صالورغه امتیاز بزگه بیرلورگه تییش» دیگان.

موسکوۋا - قزان یولینك مهندسی بوبلیکف ده قزانیلر طرفن قوّتله‌ب سویله‌گان. «موسکوۋا بایلری اوزلرینك نیژنیدن صالاچق خطلری ایله موسکوۋانی اورتا اورالغه طوتاشدرمقچی بولالر. حال بوکه بزنك یول اورتا روسیه‌نی اورال هم شمال طرفنده‌غی ولایتلر ایله طوتاشدراچق» دیگان.

۲ نچی ایپون مجلسنده باشقه کشیلر یاڭا یول حقنده اوزلرینك فکرلرن بیان قیلغانلر. عسکریلردن ده یاڭا یولنك اهمیتی حقنده سویله‌وچیلر بولغان.

صوڭره اورال طرفینه تیمریول صالونی موسکوۋا - قزان جمعیتینه یاکه موسکوۋا بایلرینك شرکتینه بیرو مسئله‌سی طاوشقه قویلغان ایکان. هر ایکی طرف برتیگز طاوش آلغان. شول سببدن بو خصوصده بعض کشیلر ینه‌دن سویله‌گاندن صوڭره مسئله‌نی حل قیلو ۴ نچی ایپون مجلسینه کیچکدرلگان. اگرده آنده‌ده بر طرف غالب کیلمه‌سه، مسئله وزیرلر شوراسنده حل قیلناچق.

محکمه زالندن - ۳ نچی ایپونده قزاننك عسکری محکمه‌سنده مامادش اویه‌زندن یاڭا آلنغان عزیزجان محمدجانف اسملی صالداتنك اشی قارالدی. اول اوتکان سنه ۴ نچی نویه‌برده سیف‌الله لطیپف فامیلیه‌لی تیمرچیگه ملطق توزه‌تورگه بیرگان ایکان. توزه‌توب بترگاچ، تیمرچی خدمت حقی اوچون، آندن ۵۰ تیین صوراغان. محمدجانف ۴۰ تیین گنه بیرمکچی بولغان ایکان. شول سببدن ایکی آراده نزاع چققان. تیمرچی آچولنوب، ملطقن واتوب طاشلاغانلقدن، محمدجانف آنی شونده اوق ئوترگان. بو طوغریده محکمه‌گه چاقرلغان شاهدلر محمدجانفنك عیبلی ایکانلگن سویله‌دیلر. متهم اوزی روسچه بلمه‌گانلکدن، ترجمان آرقلی سویله‌دی.

عسکری محکمه آنی عیبلی طاوب، ۴ یلغه کاطرغه ییبه‌رورگه قرار بیردی.

اجباری قرار نامه - گوبیرناطور جنابلری بوکونلرده فایتونچیلر حقنده چغارلغان اجباری قرار نامه‌گه ینه‌دن بر ماده آرتدرغان. اوشبو ماده‌گه قاراغانده بوندن صوڭره فایتونچیلر شهر اچنده هم بیسته‌لرده اوطورغان کشیلرنی تله‌گان اورنلرینه آلوب بارودن امتناع ایته آلمایاچقلر.

تاریخدن بر صحیفه.

پاراخودلر.

۶۹۲ نچی نومردن مابعد

ینه فیلادیلفیه‌ده (باس رونتره) نام بر مهندس اوزینه مخصوص بر اصولده پاراخود اشله‌دی واوزاق زمانلر فیلادیلفیه ایله بورلینگتون آراسنده مال ومسافرلر یورتدی لکن بوده مصارفینی قاپلارلق فائده ایته آلمادیغندن پاراخودچیلقنی طاشلارغه مجبور اولدی.

ئەژانس، استیفینس، گنیسله‌ی، روزۋیلت وباشقه‌لرده اوّلگیلر کبی حقیقی بر نتیجه تحصیل ایته آلمادیلر. ۱۸۰۴ نچی یلده ئەژانس بیش آت کوچی قدر قوّتلی بر ماشینا ایله حرکت ایته طورغان کویمه‌سینی قوریده یورورلك بر صورتده یاصادی.

استیفینس پاراخود یاصاو ایله شغلله‌نوب یگرمی ملك لیراقدر دولتینی صرف ایتدی. بوڭا مقابل کوزگه کورنورلك فقط ایکی پاراخود اشلی آلدی. بو پاراخودلرنك برینی (کونیکس) دییوب آتادی و ۱۸۰۸ نچی یلده فیلادیلفیه ایله نیوروك آراسنده بالفعل یوره باشلادی. ایشته دیگز اوستنده بالفعل یورگان پاراخود بو اولدی. بوده نیچه یللر چیکگان مشقتینك فائده‌سینی کوره آلمادی. چونکه ۱۷۹۸ نچی یلدن باشلاب یگرمی یلغه قدر نیوروك ولایتنده پاراخود یورتمك امتیازی (لیونیگستون) نام بر آدمگه ویرلمش ایدی. باشقه کشیلرگه مذکور ولایتده پاراخود یورتمك ممنوع ایدی. لیونیگستون تیشلیچه یورورلك پاراخود یاصاو خصوصنده بیك کوب زمان شغلله‌نسه‌ده تمام مقصودینه یته آلمادی. لکن امیدینی اوزمه‌دی. (فولتون) نام بر ماشیناچی ایله کامپانیه بولوب اشینه انقلاب کرشدی. فولتون دالسونیتردن ده سیمینگتون طرفندن ایدلگان بر تجربه‌ده حاضر اولوب کویمه یورتواشینی بر آز اویره‌نوب قالمش ایدی. اوشبو تجربه‌ده آلغان علمینی اوزینك معلوماتی ایله توسیع ایله‌رك ۱۸۰۳ نچی یلده فرانسیه‌ده بر پاراخود یاصادی. «سه‌ن» یلغه‌سنده یورتوب باقدی. لکن کویمه ایکنچی تجربه‌ده صوغه باتدیغندن بوده فائده کوره آلمادی. فرانسیه‌ده دولتلی آدملردن بر نیچه‌سینه مراجعت ایتوب یاردم صوراسه‌ده قبول ایتوچی بولمادی. شول سببدن آمیریکه‌غه هجرت ایتدی. لیونیگستون ایله کامپانیه اولوب بر پاراخود اشله‌دیلر. پاراخودنك سیستیمی فرانسیه‌ده یاصاغانینك سیستیمی ایله بر ایدی. ماشیناسی‌نك قوّتی یگرمی آت قوّتینه برابر و آغرلغی‌ده (۱۱۰) طوننا قدر ایدی. ۱۸۰۷ نچی یل، اوکته‌برنك ۷ سنده نیوروك ایله آلبانی آراسنده واقع اولان مشهور سیاحتن اجرا ایتدی. ایشته پاراخود ایله سفر وسیاحتنك ایڭ حقیقی باشلانغچی اوشبو سیاحتدر. مذکور ایکی شهرنك آراسنده‌غی مسافه (۱۵۰) میل مقدارنده اولوب بارغانده (۳۲) قایتقانده (۳۰) ساعت قدر زمانده قطع ایدلدی. فولتوننك موفقیتی میللیر اصولنده یاصالغان کویمه‌گه (دۋات) ماشیناسینی تطبیق ایتودن عبارتدر. دیمك فولتون اوزینه مخصوص یاڭا بر نرسه اختراع ایتمه‌دی. شویله ایسه‌ده پاراخودلرنك کشف واختراعی شرفی فولتونغه نصیب اولدی.

پاپن، میللیر وباشقه‌لر دولت وعمرلرینی اوشبو خصوصغه فدا ایتدیکلری حالده (اوی صالغان بالتا طشده قالا) قبیلندن اونوتلمشلر، دنیاده نام ونشانلری قالمامش.

فولتون آمیریکه‌نك همه یلغه‌لرنده پاراخود یورتورگه مأذون ایدی. فقط سرمایه‌سزلك سببلی حقوق امتیازیه‌سینی صاتارغه مجبور اولدی.

بوندن صوڭ آمیریکه‌ده پاراخودچیلق فوق‌العاده بر صورتده ترقی ایتدی. یگرمی یل اچنده آمیریکه‌ده‌غی پاراخودلرنك مقداری ییدی یوزگه ایرشدی. ایڭ اوّل صوغشده استعمال ایدلگان پاراخودده آمیریکه‌لیلرنكدرکه ۱۸۱۵ نچی یلده‌غی آمیریکه ایله آنگلیه محاربه‌سنده استعمال ایدلمش ایدی.

آمیریکه حکومتی ۱۸۱۴ نچی یلده بر صوغش پاراخودی یاصارغه فولتونغه طابشرمش ایسه‌ده عمری وفا ایتمه‌دکندن دریاغه ایندرو رسمینی کورو نصیب اولمادی. فولتون ۱۸۱۵ نچی یلنك آخیرنده وفات ایتدی. یاۋروپاده ایڭ اوّلگی مکمل صورتده یاصالغان کویمه هیلینه. بورگ ایله گلاسکو شهرلری آراسنده سیاحت ایتمش (کومیت) اسملی پاراخوددر. بونك یورشی ساعتده ییدی میل یارم مقدارنده ایدی. بوندن صوڭ آنگلیه‌ده ده پاراخودچیلق ترقی ایتدی. ۱۰ یل اچنده (۱۶۰) غه ایرشدی.

آمیریکه‌دن یاۋروپاغه برنچی مرتبه کیلگان پاراخود (ساوا) اسملی پاراخوددر. (۲۶) کون اچنده آمیریکه‌دن (لیۋروپول) شهرینه کیلدی. (۱۸) کون پارقوّتی ایله حرکت ایدوب (۸) کون ییلدن استفاده ایتدی. ۱۸۳۳ نچی یلده (کینگ ۋیلیام) اسمنده دیگز پاراخودی اشله‌ندی. کانادادن آنگلیه‌گه نەق یگرمی بیش کون مدتنده کیلوب یتدی. یاۋروپادن آمیریکه‌غه سفر ایتکان پاراخودلرنك برنچیسی (سیریوس) اسملی پاراخوددر. ایکنچیسی (گریت‌وسیترین) در. بونلرنك برنچیسی ۱۸۳۸ نچی یل ۴ نچی آپریلده لوندندن؛ ایکنچیسی ینه اوشبو آپریلنك سیگزنده بریستولدن حرکت ایتوب هر ایکیسی ۲۱ نچی آپریلده نیوروکغه ایرشدیلر.

۱۸۴۰ نچی یلده آمیریکه ایله یاۋروپا آراسنده پاراخود یورتور اوچون (گونارد - لیهی) شرکتی تشکیل ایتلدی. بو شرکتنك اوّلده هر بری (۱۳۰۰) طوننا آغرلغنده دورت پاراخودی وار ایدی.

بوندن صوڭ تورلی ملتلرنك غیرت واجتهادی سایه‌سنده پاراخودچیلق بوکونگی حالینه ایرشدی.

روسیه‌ده پاراخودچیلق اشی ۱۸۱۵ نچی یللرده باشلانمش ایسه‌ده باشقه ییرلرده‌گی کبی تیزلك اوزرنده ترقی ایتمه‌دی. حاله روسیه‌ده گنه دگل بوتون دنیانك ایڭ الوغ نهرلرندن اولان «ایدل» نهرنده پاراخود اسمینه لایق پارقوّتی ایله متحرك کویمه‌لر ۱۸۴۰ نچی یللردن صوڭغنه کورینه باشلادی. ۱۸۴۳ نچی یلده «ۋولغه‌ده پاراخود شرکتی» ۱۸۴۹ نچی یلده «میرکوری» شرکتی ۱۸۵۳ نچی یلده «صامالیوت» شرکتی تأسیس ایدلدی. ۱۸۷۲ نچی یللرغه قدر بو شرکتلر طرفندن یورتلگان پاراخودلرده بیك توبه‌ن درجه‌ده ایدی. حتی بوکونده‌گی پاراخودلرغه قیاس ایدرلك‌ده دگل ایدی. مذکور یلده آمیریکه شرکتی طرفندن یاڭا فورما (تیپ) ده بر پاراخود صالندی. ایکنچی یلده ینه دورت پاراخود آرتدرلدی. ایشته ایدل نهرنده یوری طورغان پاراخودلرنك باشقه ییرلرده‌گی پاراخودلر صره‌سینه کره باشلاوینه اوتوز بیش یللر مقدارنده غنه‌در. ایدل حوضه‌سینه منسوب اشلرنك عموما باشقه‌لرغه نسبةً غایت توبه‌ن درجه‌ده اولان مسلمانلرغه منسوب‌لرینك ترقی وتکمل درجه‌لری بوڭا قیاس ایدلسون.

ج. نصیب

اعانه ـ نیکولسکی فامیلیه‌لی چینوڤ-
نیکنك طول خاتونی لوژکینسکی‌نك دار-
العجزه‌سی فائده‌سینه ۲۵۰۰ صوم آقچه اعانه
قیلغان. اوشبو آقچه‌نك پروتسینتی ایـله
مذکور دارالعجزه‌ده برکاراوات طوتلورغه
تییشلی.

اوچیتللرگه معاشلق ـ بوکونلـرده
معارف وزارتی شهرنك ابتـدائی اشکولا-
لرنده اوقوتوچیلرغه بوسنه معاشلق بیرور
اوچون، کازناچیستڤا آرقلی شهراداره‌سینه
۲۹،۱۹۳ صوم آقچه ییبه‌رگان.

شهر بورچی ـ شهربنالرن واورا-
ملرنی یاقترتقان اوچون، شهر اداره‌سینك
«گاز وایلیکتر» جمعیتینه ۲۹،٤۰۳ صوم
بورچی بار ایدی. جمعیت اداره‌سی مذکور
بورچنی ایکی مرتبه صوراسه‌ده، آقچه‌سی
بولماغانلقدن، شهراداره‌سی تولی آلمادی.
ایمدی بوکونلرده مذکور جمعیت شهر
اداره‌سینه اوچنچی مرتبه خبر ییبه‌روب،
بورچنی تولی آلماسه، شهر بنالرینه واورا-
ملرغه ایلیکتر قوّتی ییبه‌رمه‌یه‌چگن اعلام
قیلغان.

یاندم، کودوم.

یا که رەمی خیرچیلر.

مونه مین اوزم بله باشلاغانین بیرلی
چیستای اوبازلرنده آغزنن هرکونلی
دیورلك ایشتوب تورغان سوزلرم اوشبودر:
«یاندم، کودوم!» خصوصا بو کسه‌لرمای
آرالرنده بیك کوبه‌یلر، دگل برکون بر
نیچه ساعتلر، آلاما کوله‌لك اشتانی حتی
تەنلرینك بعض یری کورنوب تورمقده
اولان آدملرنك کیلوب تمام اوزلرن قز-
غانوردای درجه‌ده ایتوب چغارغان طاو-
شلری ایله «توغانقایم رحیم ایدکز، یاندوق
کودك» دیه‌رك تورماقلرنی کورمایـچه
اوتکارو ممکن توگلدر.

ایمدی بونلرنك صدقه برابرنه ایتکان
دعالرن طـڭلاب طورساڭ شول قدر اوستا
لارکه، حتی ..... ایشانك اول قدر بولدرا
آلماس. بر اوستا اشکروچی «قصدأ بردە»
نی نه‌قدر مهارت ایله اوقوسه بونلر آغزندن
شونك کبوگوك، «حسن، حسین، اولیا، انبیأ،
شیخلر، غیب ایرانلر، جنت ساقچیلری،
تموغ قاراولچیلری...» هیچ برسی قالمای
تزلوب توراددر.

خوش افندیلر قاریق! حقیقتده بونلر
یانغنلر کورگانلرمی‌ده شول قدر ناموس-
صانوب خیرچیلك قیلور درجه‌ده فقیر-
لرمی؟.... هیچ...!

بلکه بونلر شول ناموس سزلقنی
اوزلرنه رسمی کسب ایدوب آلغانلر، شول
کسبلرندن کوبراك فائده ایتو ایچون تورلی
نوطاده تاوشن موکایتوب چغارا بلگان
بالالرنی تابش اورتاغندن یاکه آیلاب
یاللاب آلوب چغالر. مونه شول کیفیتنك یازدن
کوزگه قدر تله‌نوب یوریلر.

احتمال بعض افندیلرنك یاللاب چغو
قدرسنوك اشاناسیلریده کلمه‌س! اویـله
[illegible]
راستاغه باروب اوزلرنك خیرچیلك ایچون
یاللانوب کلوب بوکونه قدر خدمتلرنده
طرشقلرن ونه حکمته مبنی در بوکون
باشقه کونلره نسبتا آز حاصل ایتکلری
سبیلی قاره خیرچی طرفندن اوزارلنك
قینالدقلرن بیان ایته‌دیلر. بوبوزدن
برگه دلیل. مقصدم آنلرنك خیرچیلك
لرن اثبات ایتو بولای بلکه آنلرنك شوشی
اوزلرنه معتبر تاتار ملتنه بهتان اولان ناموس
سزلقلرنه بلن بل ترق ایته بارەقلرنه
اظهار تأسفدر. بناء علیه شونك ایله اکتفا
ایته‌من. زین‌الدین حسن‌الدینف.

بوغرصلان.

تشکر.

محترم محرر افندی!

بزم توبانده‌گی تشکرمزنی غزیته‌کزنك
بر بر ینه درج قیلوکزنی اوتنه‌مز.

فاتحه خانم آیطوا ومعلمه خانم [illegible]

[illegible]

وبتون کوچی برله‌ن شول مقدس یولده حرکت
ایدوچی، محترمه فاتحه خانم آیطوا ومعلمه خانم
جناب عالیه‌لریدر.

محترمه فاتحه خانم ومعلمه خانم!

بز ضعیفه تاتار قزلرینه سزنك همتگز
واجتهادگز برله‌ن اوگراتولـگان بوقدرلی
هنرلر حیاتمزنك چن حیات بولوی اوچون
کوراشورگه قوتلی قورال وصوگره‌ده طور-
مشمزنك توزوك وراحت بولاچغینه زور
یاردم ایکانینه بیك یخشی اشانامز وتقدیر
قیلامز.

سز بزنك خاتون، قزلرنك طورمشی
وحاللری نیچك ایکانون بیك یخشی بله‌سز.
سزنك همتگز واجتهادگز سایـه‌سنده
اوگرانولـگان هنر برله‌ن، اوز طورمشمزنی
اوزمزگنه‌ده یخشیلاتورغه، قوللرمزدن کیله
دیوب دعوا قیلساق‌ده اورنلیدر.

سزنك بوقدر ایتکان خدمتگز اوچون
بز، شوشی مکتبده هنر اوگرانوچی قزلر،
صاف کوڭلمزدن سزلره کوب «رحمتلر»
ایته‌مز؛ تشکر ایتورگه کوچمز یتمگان سوز-
لرنی شول سوزنك تحتنده ایکانچلـگن
خاطرگزگه آلوگزنی اوتنه‌مز. کیله‌چك
کونلرده‌ده بزنی وباشقه تاتار قزلربزنی
شوشنداى وباشقه تورلی هنرلرنی اوگرانو-
دن محروم ایتمایـنچه بلـکه بزنك «هنر»
اسملی قرالمزنك قوتله‌نوینه خدمت ایته‌رسز
دیوب امید ایته‌مز.

یاشاسون فاتحه خانم!

یاشاسون معلمه خانم!

امینه حمیدوْا

رقیه توقتاروْا

مریم عثمانوْا

رابعه یوزییوْا

گل چهره آختموْا

عیان شمس الدینوْا

رقیه بیکچورینوْا

راضیه حسینوْا

ناشر ومحرری: احمدهادی مقصودی.

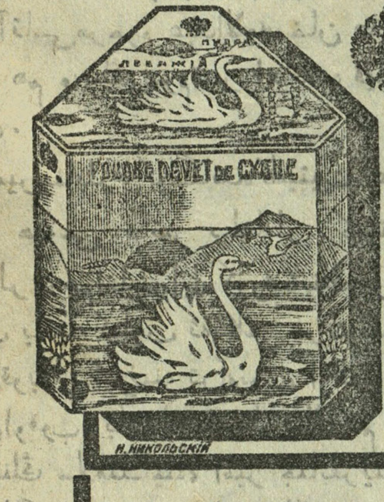

НАИЛУЧШАЯ РИСОВАЯ
ПУДРА
ЛЕБЯЖІЙ ПУХЪ
Тва БРОКАРЪ и Ко
МОСКВА
НѢЖНА НЕЗАМѢТНА
И ДОЛГО ДЕРЖИТСЯ НА КОЖѢ.

ایك یاخشی
دوگی پودراسی «لیبه‌ژی پوخ»
نفیس، بلنمه‌سلك هم تەنلك بیك اوزاق طوروچان

شهر قزانده پچه‌ن بازارنده مسجد قارشوسنده یاڭا آچلدی

کله‌پوش تجارة خانه‌سی

دکانمزده شهر قزانك کوب یللر الوغ کیبـ لرکه کله‌پوش اشلاوچی
برنچی لیك برلن مشهور گرای خالیکوف تحت نظارتنده یاڭا فاسونك،
هرتورلی توسده هیچ کم رقابت ایته آلماسلق درجه‌ده اعلی لیونسکی
لطیفه‌دن زاکاز وآصوبی زاکاز چیگولی هم چیکوسززور وآصوبی زور
کله‌پوشلر اشله‌نوب آرزان بها ایله صاتلمقده‌در.

هرتورلی زاکازلر قبول ایدلب مشتریلرمزنی ممنون ایته‌راوچون
اجتهادنی صرف قیلاچقمز چیتدن صوراتوچیلرغه صومغه ۲۵ تین زادانکه‌نی
آلو برلن توقف‌سز قالغانونی نالوژ قیلوب ییبه‌رله‌در. سودامز فقط
کله‌پوش برلن بولغانلقدن عزتلو مشتریلرمزنك راضی بولاچاقلرینه اشانامز.

احترام ایله احمد بیکشییف هم گرای خالیکوف.

Адрисъ: Казань, Сѣнная Торгово-Промышленное подворъ. №. 18 Бикшееву.

تجربه‌لی معلم ابتدائی مکتبلر ایچون
معلمـلکـکه اورن ازلی بو خصوصده
برنیچه سنه‌لر خدمتنه شهادتنامه-
سیك بار.
آدریس اداره‌ده

شرقی قازلق کارخانه‌سی

Восточная колбасная

برنچی مرتبه اولارق مسلمانلر آراسنده
۵۰ تورلیله‌ب قازلق، کالباصا، باصدرما
پشکان وپشمه گان کاپچونی قازلقلار یاوروپا
اصولنده حاضرله نمکده‌در. بیك چیستا وبیك
اهمیت بیرلوب حفظ صحتکه موافق روشده
حاضرله‌نگنده، آلوچیلرمزنك ممنون بولونده
شبهه ایتمیمز. کارخانه‌مزده هرتورلی زاکازلر
قبول ایته‌مز هم چتدن صوراوچیلارغه صومینه
۲۵ تین زادانکه ییبه‌رگانلرگه نالوژ قیلوب‌ده
ییباره‌در.
تله‌گان کشلرگه پریسکورانت بوش یباره‌در.
شعبه‌سی: اوسیه‌ده‌وولوسکی هم صامالیوت
پریستلری آراسنده.

Казань, Евангилистовская ул. домъ Сабитова, Абдулла Кильдишевъ.

Номера „Болгаръ“

هه‌ نومیرلر ماسلنی کراسکه
ایله بویالغان؛ الکتریق ایله یاقترتله،
بار ایله جلتوله. جماعتلری ایله کیلوچی
مسلمانلرغه آیرم شیرمه‌لی نومیرلر،
خاتونلر ایرلر ایچون آیرم جلی بدرفلر
حاضرلنمشدر نومیرده پوچته تیلیغراف
وباشقه یومشلر ایچون خدمتکارلر،
اطاعتلی خادم وخادمه‌لر موجوددر
ایکی زورزالده، هروقت مسلمان،
روس وترکیه غزیته وژورناللری
موجوددر. آشخانه ماهر آش
پشروچیلر اداره‌سنده بولوب هروقت
حفظ صحتکه موافق طعاملر حاضرله
نه. بوفیتده هرتورلی منیرالی صو
وقواصلر باردر. نومیرلر ۵۰ تییندن
باشلاب اوچ صومغه قدر. آیلقلاب
کلشو ایله. مال آلوب کیلوچیلرگه
اسقلادلر حاضردر.
تیلیفون نومری ۷٤٨ حرمتلو مشتر
یلرمزنك قوه‌روحیه‌لرینی اویغاتوو
قوه‌سمعیه‌لرینی خوشلاندرور او
چون خصوصی صورتده حاضرلنگان
اویون ماشیناسی زالنی تزیین
ایته‌در.

شرق مسافرخانه‌سی. Восточные номера.

قزانك پچه بازارنده برنچی درجه‌ده تمیز ومزین شرق مسافرخانه‌سی
پوچته، تیلیگراف وبانکه‌لرگه یاقن اورنك طرامڤای یولی بوینك‌در. طهارة
خانه‌سی جلی، ایرلر وخاتونلر اوچون آیرملر. آشلری مسلمان پۋار
اداره‌سنك حفظ صحتکه موافق روشك حاضرله‌نه‌در. بوفیتنده میترالنی
طاتلی صولر صاتلادر. زالنده تورلی مسلمان کویلری اوینالوب طورادر.
ایشك آلدنك مال‌لر قویار اوچون اسکلادلری باردر. یوموش اوچون
خادم وخادمه‌لر حاضردر. نومر بهالری ۵۰ تییندن باشلاب ۲ صوم ۵۰
تیینگه قدردر. تیلیفونی ۱۰۱۳ نچی نومرلیدر.

«یکرمی برنچی عصرنك عجائبی»

هر بر مشهور کتابچیلرده فقط ۱٦
تیین برابرینه صاتلادر. طوغری
ولدز اداره‌سندن صوراتورغه ممکن

استودینت. تجربه‌لی معلم. مسلما-
نلرغه روس لسانی وباشقه اورته
مکتبلرده اوقلاطورغان فنلرنی اوقوتا
هم مکررلك قیلا. یاش بالالرنی
ابتدائی روچه اوقتورغه قبول ایته.
نیخوین اسکن چیرکه‌وی ایشك آلدنك
بوریف یورطنده فلیربنسکیلر
فاتیرنده.

Годъ изданія I-ый

1911 г. ОТКРЫТА ПОДПИСКА 1911 г.

на единственную въ Россіи еженедѣльную политическую, экономическую литературную и общественную газету,

„Въ Мірѣ Мусульманства“,

посвященную интересамъ русскаго мусульманства во всѣхъ проявленіяхъ его общественной, экономической и политической жизни.

Подписка принимается въ СПБургѣ Пушкинская 7, кв. 24., въ городахъ. Оренбургѣ, Уфѣ и Казани въ магазинахъ Каримова и Хусаинова.

Подписная цѣна до конца года 3 руб. Духовенству, учащимъ и учащимся 2 р. 50 к.

Лица, внесшія три рубля, получаютъ въ видѣ безплатнаго приложенія книгу, цѣною въ 1 руб., изъ турецкой военной жизни „Начальникъ Эшалона въ Африку“.

Ред. изд. *Магометъ-бекъ Хаджетлаше.* Отвѣтств. ред. *Асланъ-гирей Датіевъ,*

ایك صوڭ چققان
یاڭا مودنی
یفك شل هم یفك شارفلرنی
هر تورلی صورتده هم بیك کوب توررده طابارغه ممکن
قزانده عین‌الدین مؤمنف مغازینده‌گنه
پرالومنی اورامده اوز یورطنده

صاتوب آلام!

طوتلغان ایران هم بخارا پالاسلرن
یاخشی بها ایـله صاتوب آلامن.
بلغار نومیرنده ۲۷ نچی نومیرده.
شمس‌الدین اسماعیلف.

خدمتکار.

کانتورده پوچته وتیلیگراف خدمتلرینه
یورورگه روسچه اوقی ویازا بله طورغان
بالا کیره‌ك.

آدریس «یولدز» اداره‌سندن
بلشورگه.

سودامزنك باشلانووی ۱۸٦٨ سنه‌ده
تیلیفون نومری ۷۷۱.

عین‌الدین ثابتف

گلاونی اسکلادمز قزانده
تیخوینسکی اورامده اوز یورطمزده
آتدیلیه‌مز
پچه‌ن بازارنك مسجد آستنده
یارمینکه‌لرده:
مکاریه‌ده مسجد قارشوسنده اوز کیتمزده
۱۲ نچی و ۱٤ نچی نومرلرده. اربتده‌گاستینو
رەتده. بوکلمه، مبنزه‌له، بری، اوق، استرل
طاماق، به‌ه‌ی، سمبر، چالی وغیرلرده.

Адресъ: Казань, Главный Складъ: Гайнутдину Сабитову.

نیرمه‌مز ۱۹۰۹ سنه قزان وستافکه سنده
زور آلتون میدال آلدی.
مغازینلرمزده هروقت
آرزان بها ایله صاتلمقده‌در:
بزنکنیل هم یفك ایله چیگلب
اشله‌نگان اعلا طاقیه هرتورلی کله
پوش، فس هم قالفاقلر، چن انجیلی
کله‌پوش وقالفاقلرده اشله‌ب بیرورگه
زاکاز قبول ایته‌مز.
صومینه ۲۵ تین زادانکه ییبه‌رگان
مشتریلرمزگه هرطرفقه پوچته هم
کانطورلر ایله نالوژنی پلاتیوژ قیلوبده
هیچ توقفسز ییبه‌رمز.

قزانك بازار بهالری:

٦ نچی ایپون‌ده

	صوم	تین
یاڭلی یالە فوبرق ایلە	٦	٨٠
قوری صغر یوطی	١٦	—
چی صغر یوطی	—	—
قوری باشماق یوطی	—	—
دیستکه یاباغه	٣	٨٠
آبویکه قوری یوطی	٢٧	٥٠
چی آبویکه یوطی	—	—
یالوی قوری یوطی	١٩	٥٠
یالوی چی یوطی	—	—
صارق تکه‌سی	—	٩٥
[illegible] صارق روسکی	١	—
چیرکاسکی صارق	١	٢٠
[illegible]	—	٩٠
جال قوری یوطی	١١	—
قل قوری یوطی	٢٣	٢٥
بورصق	١	٥٠
بقار	٢	—
موآلی طای	٣	٥٠
آق گره‌ن	—	—
بوری	—	—
[illegible] مایی یوطی	٦	٨٠
چی مای یوطی	—	—
آرش اونی	—	٧٥
[illegible] صولی	—	٥٢
[illegible] صولی	—	٥٦
قازقاوریاسی یوطی	١٠	—
[illegible] مای یوطی	٨	٢٠
[illegible] یوطی	٥	٣٠
[illegible] ماق	٤٤	—
[illegible] ماق	٤٠	—
قازیونی ایری	٨	—
قاز یونی واق قاوریس	١٢	—
جه ته‌مکی	١٧	—

Редакторъ-Издатель Ахмедъ Низамовичъ Максудовъ. مطبعه کریمیه قزان. Казань Электро-Лито Типографія и Словолитня Т.Д. „Бр. Каримовыхъ.“